

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ 11-13.12.2021 г.

"Връзки с обществеността"

Двустранны икона е експонат на месеца в Националния археологически музей

- cross.bg

Двустранны икона "Св. Богородица Катафиги и св. Йоан Богослов" и "Чудото в Латом" от Погановския манастир "Св. Йоан Богослов" е експонат на декември на Националния археологически музей, съобщават от Националния археологически институт с музей при БАН.

Иконата е създадена в края на XIV век и е с размери 92,5 x 61 см. От едната страна на иконата е представена Св. Богородица, в позата ѝ от сцената Разпятие Христово. Св. Йоан Богослов е изобразен срещу нея в старческа възраст. Светите образи в иконата са раздвижени отмерено и съдържано. Богородица е подпряла главата си на повдигната под плаща лява ръка. Тя разговаря с Йоан Богослов, който е изобразен фронтално. Композицията действа интимно, жанрово, а това е една от характерните хуманистични черти на палеологовия зрял ренесанс, отбелязват от НАИМ-БАН.

Между фигурите на Св. Богородица и Йоан Богослов е запазен ктиторски надпис, който хвърля светлина върху акта на дарение. От неговото тълкуване става ясно, че ктитор на иконата е била "Елена, в Христа бога верна царица". Една от най-утвърдените идентификации е, че тази Елена е съпруга на византийския император Мануил II Палеолог (1391-1425) и дъщеря на Велбъждския деспот Константин Деянович (Драгаш), който издигнал църквата. Иконата е била поръчана и дарена на манастира "Св. Йоан Богослов" в Поганово от царица Елена в знак на дълбока печал след смъртта на баща ѝ, загинал в битката при Ровине на 10 октомври 1394 г.

Историята на манастира е тясно свързана с нейното име, тъй като тя е била дарител, заедно с баща си деспот Константин Драгаш, за което може да се съди по запазените надписи с имената "Господин Константин и госпожа Елена" върху градежа на западната стена на църквата. Деспот Константин Деянович е самостоятелен владетел на Велбъждското княжество, което по негово време обхваща обширна територия в североизточна Македония - между Велбъжд (Кюстендил) и Трън на север и Мелник и Петрич на юг.

От другата страна на иконата, в сцената "Чудото на Христос в Латом", Христос е изобразен седнал на две златни дъги, в седемслойно сияние, заобиколен от четирите символа на евангелистите: ангел, лъв, теле, орел. Христос е представен млад, облечен в оранжев хитон, с вдигната дясна ръка, а в лявата ръка държи разтворен свитък, подобен на този от Исай. "Това е Бог, в когото се надявахме и радвахме за нашето спасение. Той ще даде покой на този дом". От двете страни на Христос вертикално е поставен надпис "Чудото в Латом".

Легендата за "Чудото в Латом" е описана подробно в текст, известен като "Разказът на Игнатий", който датира от XI-XII в. Според този разказ една сутрин, когато художникът на мозайката отива да довърши образа на Богородица, започнат в апсидата на църквата, на нейно място намерил Христос, изобразен там по чудотворен начин. В долната част на композицията е изобразен скален пейзаж с езеро и плаващи риби, а встрани са пророците Йезеиил и Авакум. Интересната и необичайна иконография на сцената напомня на мозайката от манастира "Хосиос Давид" в Солун от V в., наричан в миналото Латом.

Подобна композиция е била представена в стенописите върху източната стена на притвора на горния етаж на Костницата на Бачковския манастир, XII век. Двустранната икона е забележителна с иконографията, която не намира паралел в цялата византийска живопис. Тя притежава изключително високи художествени качества, характерни за палеологовата живопис. Колоритът е изискан и съдържан, базиран на хармонията между златото и студените сини тонове. Фигурите са издължени и пропорционални. Гънките на дрехите са постепенно преминаващи от тъмно до бяло, следват обема на тялото и подчертават движенията. Лицата са нарисувани в меки, светли тонове, върху маслинено-зелена основа, с изсветляване до светла охра и розово, подчертаващи обема на места. Извивките на лицата и ръцете са подчертани с тъмен контур, отбелязват от НАИМ-БАН.

Славия Бърлиева: България е стожерът, запазил кирилицата и глаголицата

- bgnes.bg

България е стожерът, запазил кирилицата и глаголицата. Това каза пред БГНЕС проф. Славия Бърлиева от Кирило-Методиевския научен център на Българската академия на науките. Тя е част от авторския колектив на книгата „Българските азбуки“.

Според нея многото митове, псевдонаучни теории и патриотарски тези само пречат да настояваме за онова, което наистина трябва да бъде признато за българско, а именно за създаването на нашите две азбуки – глаголицата и кирилицата.

Понятието глаголица има дълбок исторически корен.

„Названието „глаголица“ идва от глагола „глаголяти“, т.е. говоря, което означава и слово. След това кирилицата е наречена така в памет на учителите, на тези, които са създали глаголицата. Много често се говори за това, че Климент Охридски бил създал кирилицата, защото в едно от неговите жития има сведение, че той „преправял“ буквите и „устроил“ буквите. Всъщност, той работи върху глаголицата и усъвършенстването на тази писмена графична система“, поясни проф. Бърлиева.

Геополитиката измества реалните исторически факти.

„Аргументът за това, че глаголицата може и да не е българска е много удобен в настоящия геополитически момент, защото действително първата употреба на глаголицата е засвидетелствана във Великоморавия“, обясни проф. Бърлиева. Според нея изяви на руското външно министерство не отговарят на историческата истина.

„На мен ми прави много лошо впечатление заиграването на руските емисари и държавни ръководители, които поздравяват всяка година македонците с откриването на кирилицата. Но това, разбира се, не е така. Най-старите паметници на тези графични системи са засвидетелствани в България. И те създадени с подкрепата на такива просветени владетели като Симеон Велики и Борис-Михаил Покръстител. Най-старият кирилски надпис е от 924 г., намира се тук в България, както и онези надписи, които се намират в някогашните български земи отвъд Дунава“, заяви проф. Бърлиева.

България е този стожер, който е запазил кирилицата и глаголицата.

„За кирилицата без съмнение. Но също и за глаголицата, тя е използвана успоредно с кирилицата и е използвана не само в югозападните български краища, както твърдят някои учени, а в цялата писмена практика, когато старобългарският език е писмен език в двора. Двете системи се използват успоредно. При по-тържествени паметници се налага практиката да имат глаголическа основа, а има и кирилски бележки. Такъв паметник е Асеманиевото евангелие. Това е красив ръкопис с глаголически надписи, но и с много кирилски добавки. Смята се, че дълго време глаголицата е по-тържественото писмо. На това писмо са се писали например евангелията“, разясни Славия Бърлиева.

Тя е категорична, че България трябва да защити историческото си право над двете азбуки.

„Единственият начин, не е с голи декларации, а с разпространение на реално научно популярни издания“, допълни професорът.

Има много митове около Кирил и Методи, които трябва да бъдат оборени.

„Аз лично се съмнявам, че е нужно да разчопляме толкова произхода им. Става въпрос за една епоха, която не бива да оценяваме с днешните критерии. За един християнски учен, какъвто е бил Кирил е абсолютно без значение какъв е бил по произход. Те създават тази писмена система, за да разпространяват християнството. Двамата братя правят един народен език в цивилизационен език, така да се каже Lingua Sacra. Така създават третата част от европейската цивилизация - славянството, давайки му писменост“, смята проф. Бърлиева.

Страната ни е част от културен туристически маршрут, който тръгва от Словакия и стига до Гърция, като целта му е да популяризира личността на двамата братя, но държавата трябва да помогне финансово.

„Европейският културен маршрут е понятие създадено още през 80-те години на ХХ в. Първият такъв маршрут е Сантяго де Кампостела. Това е поклоннически маршрут още от Средновековието. Този маршрут за св. св. Кирил и Методий е получил сертификат на Съвета на Европа и дава възможност на европейската публика да се запознае не само с културното, но и с природното наследство на Европа, пътувайки. Идеята за Кирило-Методиев културен маршрут възникна през 2013 г. и тогава българското правителство каза, колко хубаво ние ще участваме. И пуснаха учените да си чешат езиките, а през това време чехите спретнаха една асоциация и създадоха Кирило-Методиевия културен маршрут. Това е асоциация със силна подкрепа на чешката и на словашката държави. Към тази асоциация се присъедини и нашият Кирило-Методиевски научен център. И така ние се включихме в този маршрут. Идентифицирахме почти всички европейски държави, които

могат да бъдат част от наследството на Кирил и Методий. Това, с което се сблъскваме в момента е абсолютната неангажираност от страна на институциите, които могат да помогнат. Единствено Министерството на културата се опитва поне да ни плати таксата за участие в асоциацията, която е мижвава сума от 2000 евро. Трябва да се направи национален комитет, но има бюрократични пречки за създаването му”, заяви проф. Бърлиева.

Тя призова за създаването на Национален маршрут Кирил и Методий, който да стане интегрална част от един голям маршрут на Кирило-Методиевото наследство. /БГНЕС

Проф. Радостина Александрова: Комбинацията на различни типове ваксини дава по-добър имунитет

- tvevropa.com

„Комбинацията на различни типове ваксини дава по-добър имунитет срещу COVID-19”. Това каза в предаването „Европа сутрин“ вирусологът от Българската академия на науките проф. Радостина Александрова. Тя добави още, че комбинацията между аденовирусните и РНК ваксините дава най-добри резултати, но и комбинацията между ваксините на Pfizer и Moderna също носи по-добър имунитет:

Омикрон се крие между празниците

- Телеграф

Новият вариант на коронавируса - Омикрон, се крие между празниците. Това прогнозираха експерти пред "Телеграф". Ако не бъде доказан до Коледа, щамът вероятно ще се разпространява тайно, защото през почивните дни много по-малко хора ще се изследват и лабораториите няма да изпращат достатъчно проби за целогеномно секвениране. Освен това се очаква много българи, които работят и живеят в чужбина, да се завърнат за празниците, което значително повишава риска от внос. Опитът до момента показва, че когато се събират повече неработни дни, новорегистрираните случаи значително намаляват, а причината затова е и по-бавното им регистриране в Националната здравноинформационна система. Така в периода от 24 до 28 декември е малко вероятно вариантът да бъде засечен. "Системата за ранно предупреждение на Витанов показва, че Омикрон все още не е в България или ако го има, е скрит. До Коледа остават десетина дни. Дори и да влезе по празниците или между тях, най-вероятно ще засечем новия вариант през януари, след Йордановден. Дотогава той вече ще е плъзнал, но още няма да се е усетило осезаемо", коментира пред "Телеграф" математикът от БАН проф. Николай Витанов.

Доминация

На база данните от Южна Африка проф. Витанов е направил изчисления, като е отчетел и възрастовата структура на нашето население. "Все още обаче е рано за точни прогнози. Това, което знаем до момента, е, че новият вариант е бързак. Настоящият доминиращ

вариант Делта измести предшественика си Алфа за около 5-6 седмици. Сега очакваме Омикрон да измести

Делта за 3-4 седмици. Това означава, че след като се появи около Богоявление, до края на януари или първата седмица на февруари, вече ще е доминантен и ще започне дифузното разпространение", обясни още проф. Николай Витанов. Очакванията са, че в средата на февруари, около Свети Валентин, ще се надигне петата епидемична вълна у нас. Това време обаче може да се окаже недостатъчно за "почивка" на здравната система. "Колкото и да се разтовари системата, няма да стигнем нивата от края на юли и началото на август, когато активните случаи бяха 7-8 хиляди, а хоспитализираните около 800. В момента активните случаи са над 90 000, в болници са над 5000. До края на годината случаите може да паднат още и да станат около 80 хил., януари може да стигнат и до 60 хил. Но това е далеч от разтоварването преди четвъртата вълна, така че Омикрон ще го посрещнем с много по-натоварена здравна система, отколкото при Делта", коментира математикът от БАН.

Данни

По отношение на смъртните случаи данните до момента показват, че Омикрон е много по-заразен, но протича по-леко. Според проф. Витанов обаче това не означава, че ще има по-малко жерт

ви на новия вариант. "Винаги казвам, че 4% смъртност от 1000 заразени е по-малко от 3% смъртност на 2000 заразени или 1% на 5000 заразени", обяснява експертът. Според него около Нова година дневният брой на жертвите у нас ще падне до 50-60. Спадът може да продължи и в първите дни на януари, след което ще започне нов ръст.

Експертите обаче предупреждават, че до момента информацията за Омикрон е крайно недостатъчна. "Знаем, че има голяма заразност, знаем, че ваксинирани и преболеждали го хващат, знаем, че бустерът намалява вероятно риска от заразяване и тежко протичане, но не знаем нищо за клиничната картина и епидемиологията (засягане на възрастови групи, рискови, статистика за преболеждали и техните съпътстващи заболявания). Тази информация е много важна, за да се планират точно следващите стъпки", обяснява ръководителят на лаборатория в Берн д-р Аспарух Илиев. По думите му в момента Европа е в позиция на изчакване по повод на Омикрон, но основен приоритет е поставянето на трета - бустерна доза, защото това е единственото, което осигурява известна защита срещу новия вариант.

Интервал

В България подсилваща ваксина са си поставили под 169 000 души. Освен това у нас бустерната доза е позволена 180 дни след втората, докато в много други страни този период беше съкратен и желаещите могат да се имунизират с интервал от три месеца между втора и трета игла. От Европейската агенция по лекарствата (ЕМА) също потвърдиха, че бустерът, приложен 3 месеца след последната доза, е напълно безопасен и много ефективен. Ето защо много експерти настояват срокът и в България да бъде променен. На този етап обаче системата отхвърля желаещите да си поставят подсилващата доза по-рано. За онези пък, които са се ваксинирали с едnodозовата "Янсен", разликата в чужбина е още по-кратка - само четири седмици, докато у нас отново е шест месеца. Друг проблем, за който алармират родители, е, че системата отказва да регистрира и непълнолетни за бустер. "Дъщеря ми е на 17 години. Искахме да й поставим

трета доза, за да може спокойно да ходи на училище, да се готви за матури, да пътува, тъй като ще кандидатства и в чужди университети. Но от пункта ни върнаха. Няма право на подсилваща ваксина, защото не е навършила 18 години", разказа пред "Телеграф" Катя Петкова.

600 НА ДЕН НЕ ЗНАЯТ С КОЙ ВАРИАНТ СА ЗАРАЗЕНИ

Експертите от Националния център по заразни и паразитни болести търсят варианта Омикрон в средно 200 проби на ден. Според заповед на здравния министър лабораториите в страната са длъжни да изпращат 10% от положителните проби за целогеномно секвениране. В Националната референтна лаборатория пробите се поставят в машина, а след като резултатите са готови, те се анализират и от специална компютърна програма. Проблемът е, че на секвениране подлежат само положителните проби от PCR тестове, но не и от бързите антигенни тестове, които са много по-често използвани у нас. Така например само в денонощието от петък до събота с писиар са се изследвали 3124 души. от които 457 са заразени. С антигенни тестове обаче са изследвани 26 827 души. от които 616 заразени.

ГЛАВОБОЛИЕ И УМОРА ГО ИЗДАВАТ

Макар информацията за Омикрон все още да не е достатъчна, данните показват, че той предизвиква по-ранни симптоми, отколкото предишните варианти. Към 7 декември 2021 г. новият щам на коронавируса е потвърден в 57 държави. Основно обаче се разчита на данните от ЮАР. където Омикрон бе доказан за първи път. Според д-р Анжелик Кутзи. председател на Южноафриканската медицинска асоциация, хората търсят по-късно лекарска помощ, защото симптомите, които предизвиква варианта, са много обичайни. Главоболие, силна умора и болки в мускулите били основните оплаквания на пациентите. Към момента при Омикрон не се наблюдават загуба на вкус и мирис, нито пък понижаване на сатурацията.

Стр. 4, 5

Започва разработването на специфични цели за още 22 защитени зони от Натура 2000

- novinata.bg

Министърът на околната среда и водите подписа споразумение с Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при Българска академия на науките за разработване на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за 22 защитени зони от мрежата „Натура 2000“.

Разработването на специфични и подробни природозащитни цели е в изпълнение на насоките на Европейската комисия за постигане на пълно съответствие с изискванията на Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и на Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици и са разработени конкретно за всяка защитена зона.

Целите на опазване на ниво защитена зона представляват набор от конкретни цели, които трябва да бъдат изпълнени в дадена зона, за да се гарантира, от една страна, дългосрочното опазване на типовете природни местообитания и видовете в зоната, а от друга – че тя допринася по най-

добрия възможен начин за постигане или поддържане на благоприятното състояние на съответния тип природно местообитание и вид в биогеографския регион и страната.

С подписаното днес споразумение общият брой на зоните, за които е възложено разработването на специфични и подробни природозащитни цели, нараства на 86. Към момента са в процес на приемане разработени специфични цели за 43 защитени зони, като съдържанието на две от тях е консултирано от международни експерти, ангажирани от службите на ЕК. Разработването на специфичните и подробни цели на опазване за всички останали защитени зони е предвидено да бъде направено в рамките на проектно предложение, включено в проекта на Плана за възстановяване и устойчивост.

Специфичните и подробни цели са основата за по-прецизно определяне на мерките за опазване и трябва да се основават на научни познания и качествена информация за състоянието на съответната зона, видовете и природните местообитания, предмет на опазване в нея, както и за основните въздействия и заплахи, които могат да им повлияят

Експерти дискутираха проблемите на дистанционното обучение

- Янтра днес

Експерти и академични изследователи от цялата страна дискутираха актуалните проблеми на онлайн обучението. Уебинарът на тема "Дизайн на дистанционното обучение "новото нормално" беше организиран от Академичната общност по компютинг и фондация "Проф. д-р Минко Русенов". Модератор на форума бе акад. Петър Кендеров, а от страна на Стопанска академия "Д. А. Ценов" в него участваха доц. д-р Веселин Попов - директор на Центъра за дистанционно обучение при висшето учебно заведение в Свищов, проф. д-р Андрей Захариев - декан на факултет "финанси", доц. д-р Драгомир Илиев, гл. ас. д-р Емил Цанов и гл. ас. д-р Жельо Желев - координатор в Центъра за дистанционно обучение. Сред участниците в събитието бяха и учени от състава на работната група към Министерството на образованието и науката, разработила нова наредба за дистанционно обучение във висшите училища, представители на Националния център за дистанционно обучение (НЦДО) и членове на Академичната общност по компютърни системи и информационни технологии (АОКСИТ). форумът бе открит с приветствие на основателя и дългогодишен председател на НЦДО проф. д.н. Борис Гълъбов. След него ръководителят на АО СИТ - проф. д-р Румен Трифонов, поздрави участниците в събитието и изрази удовлетворение от ангажирането на академичната общност по компютинг с професионалния дебат за дистанционното обучение във висшето образование.

Първият основен доклад в уебинара беше този, изнесен от екипа на проф. д-р Ангел Смрикаров от РУ "Ангел Кънчев". В него бяха демонстрирани предизвикателствата пред дистанционното обучение като "новото нормално" в посока на критериите за подготовка на атрактивни лекции и семинарни упражнения. Вторият основен доклад на онлайн конференцията бе на проф. д-р Андрей Захариев. В своя текст, озаглавен "Стандарти за качество при подготовката и провеждането на изпити в дистанционна среда", деканът на факултет "Финанси" в Стопанската академия, изложи основни акценти от новата регулаторна рамка за развитието на средата за дистанционно обучение, основана на

високи стандарти и процедури за проектиране, създаване, регистрацията и съхраняване на електронни учебни дейности и ресурси.

Бяха дадени и примери за сложния процес на съгласуване на текстовете на новата наредба за дистанционно обучение от работна група, включваща в състава си експерти от МОН, председателя на НЦДО и представители на шест държавни висши училища - ВТУ "Св. св. Кирил и Методий", Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Русенски университет "Ангел Кънчев", Стопанска академия "Д. А. Ценов", Софийски университет "Св. Климент Охридски" и Технически университет - София. След двата основни доклада се проведе дискуссионен панел, в който бе споделен положителният опит на водещите в развитието на дистанционното обучение висши училища в страната и бяха демонстрирани функционалните възможности на платформата за обучение, базирана върху игри и бизнес симулации Kahoot, посочиха от Стопанската академия в Свищов.

10.12.2021

Стр. 5

Проф. д-р Христина Групчева е избрана за член-кореспондент на БАН

- Български лекар

Проф. д-р Христина Групчева, д.м.н., FEBO, FICO, FBCLA, FI-ACLE, е един от тримата нови член-кореспонденти в областта на медицинските науки, избрани на 2.11.2021 г. от Събранието на академиците на Българската академия на науките.

Проф. Групчева е световно утвърден учен, очен хирург и преподавател, чиито многобройни научни и професионални постижения представят достойно българската офталмология и служат на нацията. Нейното кредо е да се грижи за зрението като медик и да обучава кадри на различни нива, които да осигуряват профилактични и терапевтични дейности за опазване на очното здраве. Проф. Групчева е идеолог на 30 перспективата в България, която освен качествена грижа за зрението от медицински оптици, оптометристи и офталмолози решава и сериозни кадрови проблеми в конкретната област на здравеопазването. Нейните специални професионални интереси са в областта на очната повърхност, като тя е въвела и продължава да разработва различни методики за трансплантация на обработена и преработена амниотична мембрана. Тя е световен лидер в менажирането на един от най-големите проблеми на съвременното човечество - "сухото око", и е активен член на работната група за глобално стандартизиране на диагностиката и лечението на заболяването.

Проф. Групчева е бивш президент на Европейския борд по офталмология, настоящ заместник-ректор "Научна дейност" на варненския медицински университет и управител на "Специализирана болница по очни болести за активно лечение - Варна".

Стр. 6

Продължават изпитанията на българската хибридна система за задвижване на плавателни съдове

- Maritime.bg

Демонстрационен малък речен плавателен съд, задвижван с водород и слънчева енергия, е разработен в рамките на първите за България мултидисциплинарни проекти с участието на индустрията, местната власт и бизнеса. Проектът е реализиран по Национална научна програма „Нисковъглеродна енергия за транспорта и бита (ЕПЛЮС)” от изследователски екип на Русенския университет „Ангел Кънчев“, с участието на учени от БАН и Технически университет – София.

HydRUforce е демонстрационен плавателен съд с хибридно задвижване на база слънчева енергия – батерия – водородна горивна клетка и е с нулеви въглеродни емисии. С реализацията на проекта българските учени се включват в изследванията за използване на нисковъглеродната енергия във вътрешния воден транспорт на Европа.

За корпус на плавателния съд е използван понтон със соларен покрив. Всички системи за управлението и задвижването му, както и тяхната конструктивна интеграция, са проектирани и изградени по ННП „ЕПЛЮС“. Съществена иновация при създаването на кораба е комбинирането на енергия за неговото задвижване както от слънчеви панели, така и от водородна горивна клетка.

Демонстрационният плавателен съд може да превозва до 12 пътници на борда /вкл. екипажа/ при скорост на плаване 5-7 km/h срещу течението и 12-14 km/h по течението на реката. Корабът е дълъг 10 метра и половина и тежи три тона и половина. Задвижването му се осигурява от два електродвигателя, като всеки електродвигател е свързан към група акумулатори. Допълнително за удължаване на обхвата на плавателността са свързани и две водородни горивни клетки, като водородът за горивните клетки се осигурява от специални 10- литрови бутилки. На покрива на плавателния съд са монтирани слънчеви панели, които позволяват да се ползва енергията на слънцето за дозареждане на батериите.

Възможностите на иновативния плавателен съд HydRUforce бяха тествани по време на демонстрационно плаване в акваторията на р. Дунав край Силистра. Предстои през 2022 г. корабът да бъде узаконен, информират от БАН, като междуременно учените ще продължат работата си по тестовите изпитания и оценка за практическата му пригодност, енергийна и икономическа ефективност.

Ръководител на проекта за създаване на демонстрационния плавателен съд е проф. Велизара Пенчева от РУ „Ангел Кънчев“.

В рамките на Национална научна програма „Нисковъглеродна енергия за транспорта и бита (ЕПЛЮС)” български изследователи работят по проекти за съхранение на енергия от възобновяеми енергийни източници, ефективни методи за улавяне и оползотворяване на въглероден диоксид и възможности за приложението на водорода в транспорта. Учените разработват системите на демонстрационен тролейбус с хибриден удължител на пробега „батерия-горивна клетка“, който да се движи по мрежата на градския транспорт в София и е иновация, която не е позната в света. Сред разработките е и технологична схема за елиминиране на основните замърсители от отпадъчни потоци води за полупромишленото производство на микроводорасли. Сред научните постижения са също положителен електрод за литиево-йонна батерия с нова структура; зеолитни адсорбенти за улавяне на въглероден диоксид, получени от

отпадни въглищни пепели; фотосинтезиращи биогоривни елементи с използване на висши водни растения.

Националната научна програма „Нисковъглеродна енергия за транспорта и бита“ (ЕПЛЮС) е финансирана от Министерството на образованието и науката.

КОМЕТАТА ЛЕОНАРД НИ СЕ РАЗКРИВА

- Телеграф

Кометата Леонард ще се разкрие пред нас за пръв и последен път. Най-подходящото време за наблюдението на небесното шоу ще бъде утре преди изгрева на слънцето. Според астрономи от Лабораторията за реактивно задвижване на НАСА кометата ще бъде най-близо до Земята на 12 декември, когато дългата ѝ опашка ще свети на хоризонта.

Бинокъл

Леонард ще се наблюдава най-удобно с бинокъл. "Теоретично ще може да се забележи и с невъоръжено око, но на практика това ще бъде особено трудно, поради малката височина на обекта над хоризонта", каза физикът от Института по астрономия на БАН Пенчо Маркишки.

От нашите географски ширини кометата ще може да се наблюдава в утринна видимост до 12 декември - ниско над източния хоризонт преди зазоряване.

Орбита

Кометата е наречена на астронома Грег Ленард, който я открива през януари 2021 г. с телескоп в Аризона. Тя обаче не е нова за нашата система. Леонард има затворена орбита и вероятно е посещавала Околностите на Слънцето не веднъж в миналото реди десетки хиляди години. Интересното обаче е, че нейната орбита е и хипербо-лична. Това означава, че щом мине покрай Слънцето, тя ще бъде изхвърлена от Слънчевата система и никога повече няма да може да бъде наблюдавана, обясняват астрономите.

Около 20 - 22 декември кометата ще бъде на височина едва около 6° на югогозапад. Тази комета ще премине през перихелия си на 3 януари 2022 г. Това означава, че именно на тази дата Леонард ще бъде в най-близката точка на орбитата си до Слънцето. Тази нощ кометата ще се доближи на 35 милиона километра до Земята. От астрономическа гледна точка до неделя условията за наблюдение са особено благоприятни, защото на небето се вижда малка част от Луната - след новолуние и кометата ще свети по-силно.

Разположението ѝ ще е между звездата Арктур и последната звезда в дръжката на Голямата мечка.

Изложба, посветена на Иван Вазов, ще бъде открита в Рим

- bta.bg

Изложба, посветена на Иван Вазов, ще бъде открита в РимСофия, 10 декември /Мартина Ганчева, БТА/Изложба "Иван Вазов - 100 години безсмъртие" ще бъде открита тази събота от 14.30 в сградата на Американския университет в Рим. Тя е организирана от

Библиотеката на БАН в сътрудничество с Temple University и българско училище "Асен и Илия Пейкови" в италианската столица.

В експозицията са представени произведения на писателя, съхранявани във фонда на библиотеката на БАН в продължение на 150 години. В нея са показани голяма част от Вазовите творби, които преди да излязат като самостоятелни произведения, са публикувани на страниците на "Периодическо списание" и "Сборник за народни умотворения", издания на Българското книжовно дружество, а впоследствие на БАН. В експозицията намират място писма от Константин Величков, Яворов, Кирил Христов, Евгения Марс до Иван Вазов, първото завещание, собственоръчно писано от него, последната снимка на Вазов от 1920 г. и др.

След откриването на изложбата, подготвена от Централна библиотека на БАН в сътрудничество с Института за литература към БАН, ще се проведе и културно-образователна обиколка "По Вазовите стъпки в Рим". На 22 септември се навършиха 100 години от смъртта на патриарха на българската литература Иван Вазов - писателят, който в най-голяма степен изпълва със смисъл понятието "български класик", а творчеството му е неразделна част от непреходното европейско духовно наследство. Тази годишнина беше включена в календара на ЮНЕСКО./МГ/

Напусна ни човекът, който знаеше всичко за траките

- standartnews.com

Почина големият учен доц. д-р Мария Чичикова

Напусна ни доайенът на археолозите в България. След кратко боледуване почина големият учен доц. д-р Мария Чичикова, съобщи от Катедра Стара история, тракология и средновековна история на СУ "Св. Климент Охридски".

Свързани статии Тъжна вест: Напусна ни Иван Станчов Тъжна вест: Почина Нора Ананиева

Откривателката на легендарната столица на тракийския владетел Севт Трети - Севтополис край Казанлък, е починала на 11 декември на 96 години. В съобщението се казва, че известният български археолог и пръв и дългогодишен ръководител на секцията по тракийска археология в Националния археологически институт и музей към Българската академия на науките и хоноруван преподавател в Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Името ѝ ще остане свързано със знакови проучвания и публикации в областта на тракийската древност, от античния град Севтополис до Свещарската гробница, със съществени приноси в изследването на различни аспекти на тракийската култура и изкуство.

Доц. Чичикова работи заедно със съпруга си, академик Димитър Димитров по проучване останките на Севтополис, които попадат в чашата на бъдещия язовир „Георги Димитров“ /днес Копринка/ по време на строителните дейности там през периода 1948-1954 година и на практика тези проучвания бележат цялата ѝ научна дейност. Тя е автор или съавтор на над 100 студии и статии, 5 монографии върху проблемите на архитектурата и градоустройството на Севтополис, гробната архитектура и погребалните обичаи в Тракия, тракийската материална култура в българските земи.

Цялата научна дейност на Мария Чичикова е свързана с Археологическия институт на БАН (днес НАИМ–БАН). През 1971 г. е избрана за старши научен сътрудник II степен в Секцията за антична археология, а през 1982 г. става и първият научен ръководител на новосъздадената Секция за тракийска археология. Била е ръководител на първите докторанти в областта на тракийската археология. През годините доц. Чичикова е университетски преподавател по тракийска археология в Софийския университет „Климент Охридски“, във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, както и в Нов български университет.

От 1993 до 1994 г. е ръководител на програмата „Приложно културознание в туризма“ в Нов български университет, а в периода 1998 – 1999 г. е ръководител на бакалавърска програма „Културен туризъм“ в същия университет

Мария Чичикова е почетен гражданин на Казанлък и сред първите носители на наградата на името създателя на науката Тракология Александър Фол.